

ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

З розвитком ринкових відносин перед аграрними підприємствами постає завдання не лише ефективного ведення виробничої діяльності, а й раціонального використання усіх ресурсів, просування виробленої продукції на ринку. Формування єдиної моделі функціонування підприємства в ринкових умовах породжує конвергенцію економічних, технологічних, логістичних, маркетингових, інноваційних бізнес-процесів.

Проте, протягом останніх років сільськогосподарські підприємства мають досить низьку ефективність господарювання. Адже, підприємства для забезпечення ефективності господарської діяльності не досить раціонально та не повною мірою використовують вироблену побічну продукцію. Один із видів такої продукції є основним продуктом конверсії органічної сировини в біопаливо. Із розвитком науки і техніки конверсія органічної сировини в біопаливо стає економічно доцільною, оскільки зі збільшенням масштабів виробництва сільськогосподарської продукції зростає також кількість побічної продукції та вартість речовин, що в ній міститься.

Враховуючи маркетингові дослідження, найбільш зацікавленим сегментом ринку біопалива є сільське господарство, що є виробником органічної сировини та потенційним споживачем. При формуванні ринку біопалива в Україні взято за основу «німецьку» модель, за якою виробництво біопалива здійснюється невеликими сільськогосподарськими підприємствами на устаткуванні вітчизняного виробництва. Попит на продукти конверсії, обладнання для їх спалювання та виробництва зростає пропорційно цінам на такі традиційні види палива, як нафта і газ [2].

На сьогоднішній день побічна продукція аграрного сектору не завжди знаходять належне застосування. Використання даного виду виробленої сільськогосподарської продукції як товару-продукту конверсії органічної сировини, дозволить отримати значний економічний ефект. Для аграрного підприємства це не лише диверсифікація виробничої діяльності, вихід на ринок нового виду продукції, але й можливість часткового заміщення енергоресурсів, зокрема, за рахунок використання альтернативних шляхів одержання біопалива [5].

Для цього необхідне впровадження нових технологічних процесів та технологій у виробництво. Адже, в світовій економіці відбувається тенденція переходу до такого технологічного укладу, в межах якого розвиваються технології, що спрямовані на створення товарів і послуг із такими характеристиками як мобільність, самокерованість, енергоефективність, тощо. Для підприємств України перехід до нового технологічного укладу передбачає приділення все більшої уваги інноваційним технологіям.

Проте, можливість впровадження нових технологій, зокрема для виробництва та використання біопалива, передбачає значних капіталовкладень. Часто такі капіталовкладення неможливі без об'єднання виробників біосировини. Для досягнення покращення економічної ефективності ведення господарської діяльності кожного із господарств-виробників технологічну лінію процесу конверсії біосировини доречно буде розмістити в одному із підприємств. Розташування підприємств конверсії органічної сировини повинно сприяти досягненню мінімуму витрат на весь регіон.

Для цього необхідно звести до мінімуму відстані від постачальників, унаслідок чого вартість транспортних витрат та витрат часу на перевезення біосировини буде мінімальною. З цією метою необхідно визначити умовні центри потенціалів органічної сировини обраного регіону постачання біосировини за методом потенціальних функцій [1]:

$$S_{ri} = \pi \cdot r_i^2 \cdot t \quad (1)$$

де S_{ri} – розрахунковий потенціал органічної сировини i -го підприємства, т;

r_i – радіус кола i -го підприємства, мм;

t – масштаб, ц/мм².

Відстані від центру потенціалів органічної сировини до підприємств постачальників можна розрахувати за формулою[1]:

$$L = \sqrt{(X_i - X_{ц})^2 + (Y_i - Y_{ц})^2} \rightarrow \min \quad (2)$$

Спочатку слід розраховувати значення цільової функції при розміщенні технологічної лінії в будь-якому із господарств, а потім визначати методом підбору найменше серед них.

Проте, для прийняття рішення щодо доцільності об'єднання підприємств для конверсії органічної сировини насамперед слід оцінити економічний ефект, що матиме окремо взяте сільськогосподарське підприємство. Адже, основною метою об'єднання зусиль товаровиробників та диверсифікації їх діяльності є збільшення доходів та зменшення витрат, особливо під час реалізації виготовленої продукції його співзасновників.

Список літератури:

1. Кухарець В.В., Драгнева Н.І. Обґрунтування економічно вигідного розміщення переробного підприємства для конверсії органічної сировини / В.В. Кухарець, Н.І. Драгнева // Наук. вісн. Нац. ун-ту біоресурсів і природокористування України. – 2010. – Вип. 154. ч. 1. – С. 200-206.

2. Маркетингова концепція розвитку біопаливного виробництва в Україні / І.С. Воронєцька, С.А. Сегеда, Л.М. Пронько, О.О. Кравчук // Зб. наук. пр. Вінницького НАУ. – 2010. – Вип. 42, т. 1. – С. 105-111.

3. Наукове забезпечення розвитку ринку біоенергетики в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pelleta.com.ua>

4. Володін С.А., Георгієв В.А. Інноваційно-інвестиційне забезпечення виробництва біопалива / С.А. Володін, В.А. Георгієв // Землеробство. – 2015. – Вип. 2. – С. 98-101.

5. Кернасюк Ю. Конкурентні переваги агробізнесу в альтернативних джерелах енергії [Електронний ресурс]. / Ю. Кернасюк // Агробізнес сьогодні. – 2014. - №18(289). Режим доступу: <http://agro-business.com.ua>.